

Den 11 januari Brev från Anutza Moise med redogörelse för besök i Israel och samtal med Moshinsky .

Den 16 januari Brev från Alex Milits ang. Bukovsky .

Den 13 januari Brev till Harald Wigforss med handlingar.

Den 16 januari Brev från riksdagsman Anders Björck med avskrift av den interpellation ang. Raoul , som han riktat till utrikesministern .

Den 25 januari Brev från Shifrin som skickar en kopia av brev om Research Centre och undrar om Maj kan hjälpa dem .

Den 28 januari Brev från Barr-nea med redogörelse för den verksamhet som bedrivs av Research Centre (Amnesty International)

Den 5 februari Besök av utrikesminister Andersson , som fick en P.M. ang. våra önskemål . Han var mycket vänlig men sa att det inte var mycken mening att avge en ny not . Man skulle bara få ett nytt njet . UD söker nu amerikansk hjälp för att konstatera att det finns fängelse på Wrangels ö .

Den 30 januari I dag hade Maj ett telefonsamtal med Sverker Åström varvid hon frågade honom om vad UD kom att göra i anledning av upplysningarna om Raouls fångenskap på Wrangels ö . Han förklarade att UD avvaktade resultatet av vissa kompletterande utredningar , som UD igångsatt utöver den utredning , som rikspolischefen låtit utföra . När dessa utredningar slutförts skulle UD bestämma vilka åtgärder som skulle vidtagas i saken . Då Maj frågade ut honom vilka åtgärder UD igångsatt , klämde han fram att det dels gällde befintligheten av fångläger på Wrangels ö och dels vad andra länder - Italien och Tyskland - gjort i anledning av de vid senatsförhören framkomna upplysningarna om att medborgare därifrån befann sig i fångläger på Wrangels ö .

Maj underrättade honom om Karaps berättelse och om att hon skrivit till Kissinger samt om Libiks förslag om att UD borde vända sig till Kissinger. Hon berättade också om att dall Ongaro redan 1972 kontaktat Moshinsky och

fått en lista på 11 italienska fångar , varav 7 varit upptagna som saknade. Den 8 februari: Philipp ringde i dag ytterst irriterad och yrkade oå att Maj skulle skicka honom Gösta Danielssons utredning om sina förhör med Moshinsky . Då Maj svarade att hon inte fått tillstånd att lämna ut någon avskrift därav, beskyllde han henne i mycket obehärskade ordalag för att föra honom bakom ljuset . Han yrkade också på att få ta del av Möllerstedts manuskript till dennes radioprogram . Enligt den redogörelse för detta program, som varit intagen i Svenska Dagbladet , hade där upptagits en intervju med en direktör Storch , som varit medlem av judiska rådet i Budapest år 1944 och som Philipp påstod vara en fascist och skojar . Efter ett **stornigt samtal förelade Philipp Maj att före klockan fem i dag gå med på hans yrkanden .**

Maj ringde se'n till Otto Danielsson som lugnade henne och sa att hon inte fick lämna ut förhørsprotokollet till Philipp .

Se'n ringde Maj till Storch och frågade om hon kunde få en avskrift av vad han sagt vid Möllerstedts intervju med honom . Storch svarade att han inte hade något koncept till sina uttalanden utan endast svarat muntligt de frågor som framställts . Under samtalet kom han också att tala om en ungrare som var ytterst opålitlig , men vars namn Storch glömt . När Maj nämde namnen på några ungrare bl. a. Philipp befanns det att det var just denne som Storch avsett . Han ansåg att denne skadat Raouls sak och att han plockat Maj på pengar . Uppenbarligen var Philipp och Storch varit i gräl och se'n förblivit bittra fiender . Storch nämnde också att han fått veta av Sverker Åström att han skrivit till Maj om protokollet .

Den 15 februari I dag ringde Maj till dr. Fredborg , som år 1946 var redaktör för tidskriften OBS och som då skickade Philipp för att intervjua Maj ang. Raoul . Han förklarade att man redan då var övertygad om att Raoul var fånge i Ryssland och att intervjun inte var avsedd för en nekro-

log. Han meddelade också att han sedan
flera år hört om fångelsöt på Wrangel
Island genom sina förbindelser bl. a
genom en person som ställ i direkt kontakt
med en som varit där. Maj ringade sin
till U. D. för att underlätta utrikesministerens
därom. Denne var inte anträffbar, men
ett orderades med ett sammanträffande
mellan honom och Fredberg den 19 februari.

I dag kom ett brev från Mosjinsky, som
vår granne fru Billman var vänlig att
översätta.

sedan länge , men dom lever där nu (1962) . Ja .kära , jag arbetar verkligen på ett sjukhus och ser efter sjuka och ger dom mitt liv och detta ger mig stor tröst . Jag kan meddela er att jag håller på och sparar på en resa till Sverige och om jag får ihop pengarna kommer jag säkert i slutet på året
Mit herzliche von mich und Familie .

Jefferim Moshinsky.

7.2.1974

Den 19 februari . Fredborg ringde och talade om att han i dag haft ett samtal med utrikesministern och meddelat denne sina uppgifter om Wrangels ö. Andersson hade verkat mycket förstående . Fredborg skulle efter återkomsten till Hichtenstein skriva ett brev med närmare upplysningar .

Den 23 februari . I dag fick vi från Stig Ramel avskrift av ett brev , som denne skickat till Henry Kissinger och vari han bett om upplysningar angående Wrangels ö . Brevet är av följande lydelse .

Personal and confidential

Nobelstiftelsen

The Nobel foundation
Verkst.D.

S-114 36 Stockholm February 20th , 1974.
Sturegatan 14

The Honorable
Secretary of State
Henry A. Kissinger
Department of State
Washington , D.C.

Dear Mr. Secretary :

Because of the tremendous achievements you have made in the quest for peace , people from different parts of the World , I am sure are writing to you in order to get your help and assistance for causes related to peace . Even if I know you must be flooded with such requests, I take the liberty to ask if you could do something to spread light on the fate of the Swedish diplomat , Raoul Wallenberg , who saved thousands from death during the Second World War but was himself cruelly and unjustly punished .

As you might know , Sweden during the Second World War sent the US educated Raoul Wallenberg to its legation in Budapest as a special representative to aid the in rescue of Hungarian Jews . Wallenberg issued passports to thousands of Jews in Hungary certifying that the holders were entitled to the protection of the Swedish Government . However Wallenberg did not confine his activities to issuing batches of safe - conduct document . It is generally recognized that Raoul Wallenberg through his efforts saved thousands of Hungarian Jews from German extermination camps .

In early 1945 Wallenberg disappeared in Budapest, taken as a prisoner by the Soviet Army. Continuous requests by the Swedish Government to the Soviet authorities for his release have been left without satisfactory answers.

Last year a Russian born Israeli citizen, Avraham Shifrin, handed over to the Subcommittee to investigate the Administration of the Internal Security Act and other Internal Security Laws (a Subcommittee of the Committee on the Judiciary of the US Senate) a written statement by a former Soviet citizen called "Kozlov", According to "Kozlov" who is now living in Israel, Raoul Wallenberg was in the early 1960:ies detained at a prisoncamp on Wrangel Island. Many other witnesses have relayed the same information.

The Swedish Government is now trying to evaluate the information given by Kozlov to the Subcommittee. I understand that the Swedish Embassy in Washington has asked for the assistance of State Department in this context. It would be of greatest value to obtain all data about the prison camp on Wrangel Island. Certainly also information about the reliability of Avram Shifrin of "Kozlov" would be of great help.

Raoul Wallenbergs old mother, Mrs Maj vDardel, now in her 80:ies, has fought for her son with a courage and tenacity that can only arouse the highest admiration. It is on her behalf that I write this letter.

If you, Mister Secretary, through personal influence could help in spreading light on this case it would of course be more than appreciated.

Sincerely yours
Stig Ramel.

23 februari:

Sedan Maj den 10 februari i anledning av radioprogrammet om Raoul skrev till Per Anger och frågat honom om han kunde ge några upplysningar om Gidel Storch och Kurt Becher, som båda kommit med meddelanden i programmet, har Anger i brev den 19 februari meddelat att han bara har en vag känsla om att Storch tillhörde judiska rådet i Budapest och att man skulle vara försiktig med honom. Beträffande Becher nämmer han ingenting. Brevet lyder ~~enl. bilaga X~~.

Den 5 Mars:

I dag har Maj skrivit ett nytt brev till Per Anger, vari hon underrättat honom om att Wiesenthal sagt sig ämna föreslå Raoul till Nobels fredspris och om Konstantinows vittnesmål.

Den 24 februari och 3 mars har dom två första avdelningarna av Möllerstedts program om Raoul Wallenberg framförts i TV. Jag hade stretat emot att uppträda i programmet, men jag blev tvungen att uppoffra mig.

5 mars : Den 24 februari och 3 mars har de två första avdelningarna af Möllerstedts program om Raoul Wallenberg framförts i TV . Jag hade stretat emot att uppträda i programmet , men Möllerstedt envisades att få med någon av familjen och då Maj låg på Danderyds sjukhus i lunginflammation blev jag tvungen att uppoffra mig .

I går fick jag ett vänligt brev från Nanna Svartz , där hon bl.a. säger :
" Kära Frédrik . Vilket starkt intryck du gjorde i TV i kväll ! Vederhäftigheten , måttfullheten , sanningssökandet , personifierat ."

I går ringde en bulgarisk professor Assen Konstantinow till Maj och omtalade att han åren 1966 och 1967 suttit fången i ett läger Zavidovo i närheten av Irkutsk och där många gånger sammanträffat med Raoul . Sedan Maj och han kommit överens om att han skulle besöka oss , samlades vi i dag tillsammans med Otto Danielson ., som välvilligt lovat att närvara . Konstantinow berättade nu .

Han hade gått i skola i Sofia i Bulgarien och ett år efter student examen tillsammans med andra elever , som fått de finaste betygen , skickats till Sovjet för fortsatt utbildning . Han hade arbetat under fem år vid universitetet i Novosibirsk . Där hade han ägnat sig åt forskning i kemi och fysik , särskilt infraröda strålar , och efter disputation inför Sacharov fått diplom som doktor .

Han hade tagit ut patent i Bulgarien för en metod att använda infra röda strålar , som medförde mindre fara för patienter och för dom som handhade behandlingen , men som också kunde vara av betydelse för militärt ändamål .

År 1965 dömd för en djärv vits om Krutshov till fyra års straffarbete , som han fick avtjäna i Zavidovo . Lägre var avsett för såväl straffångar som isolerade fångar på sätt som frmgår av denna karts-kiss. där Maj under samtalets lopp försökte ange de olika byggnadernas läge och därpå K . antecknade lägerområdets ungefärliga storlek och indelning .

Ur Fredrik von Dardels dagbok .

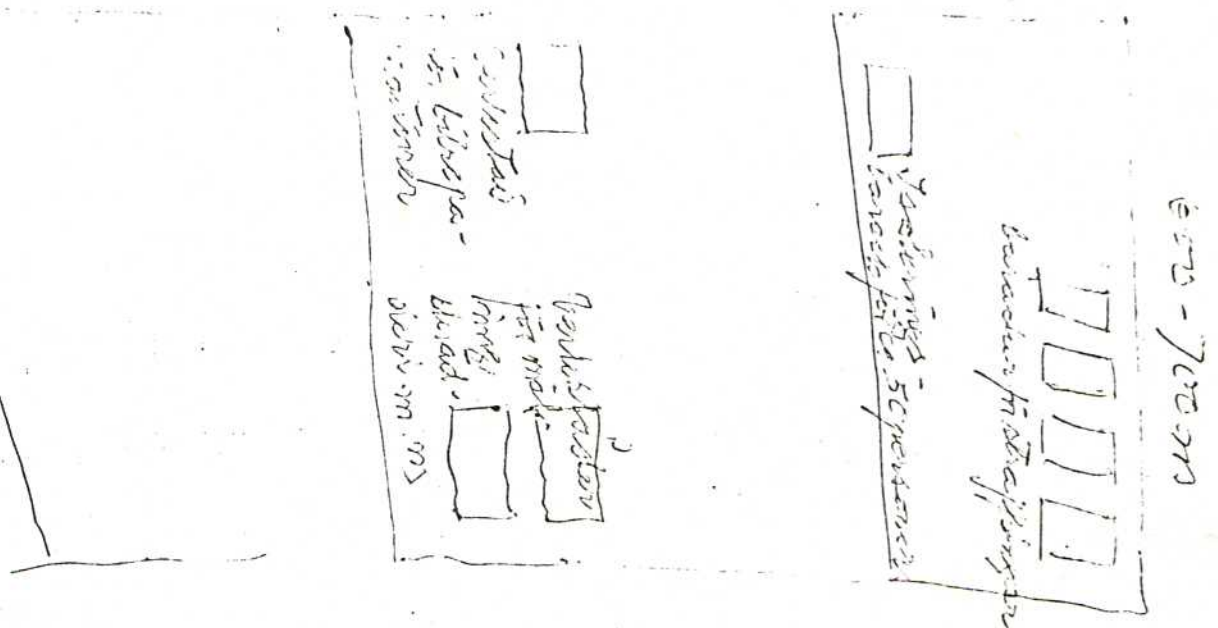
Den 4 mars 1974 .I dag ringde oss en bulgarisk professor Asuen Konstantinow och omtalade att han åren 1966 och 1967 suttit fången i ett läger Zadivovo i närheten av Irkutsk och där många gånger sammanträffat med Raoul. Han besökte oss i närvaro av Byråchefen Otto Danielsson . Komstantinow berättade .

" Han hade gått i skola i Sofia i Bulgarien och ett år efter studentexamen tillsammans med andra elever, som fått de finaste betygen , skickats till Sovjet för vidare utbildning . Han hade i fem år arbetat vid universitetet i Novosibirsk . Där hade han ägnat sig åt forskning i kemi och fysik , särskilt infraröda strålar , och efter disputation inför Sacharov fått diplom som doktor .

Han hade tagit ut patent i Bulgarien för en metod att använda infraröda strålar , som medförde mindre fara för patienter och för den som handhade behandlingen , som också kunde vara av betydelse för militärt ändamål .

År 1965 dömd för en ~~djuv~~ ^{att ville inte samarbeta med byråerna} vits om Krutst... till fyra års straffarbete . som han fick avtjäna i Zavidovo .Lägret var avsett för såväl straffångar som isolerade fångar på sätt som framgår av denna kartskiss , där vi under samtalets lopp försökte ange de olika byggnadernas läge och där K. antecknade lägerområdets ungefärliga storlek och indelning .

ca 3000 m² 900 ?

1974

I isoleringsbaracken förvarades cirka 50 fångar tyskar, polska och ungerska vetenskapsmän m.fl. Där fanns också Raoul Wallenberg. Han kallades - Roni Boni. Fångarna var du med varandra och kallad es alltid med förnamn. Efternamnen användes aldrig. K. hade träffat Raoul ofta, 100-tal gånger. De hade talat om bland annat Budapest där också K. hade varit. Raoul hade berättat att han efter sin häktning suttit ett år och åtta månader i ett fängelse i Moskva, och sedan flyttats till andra fängelser, bl. a. ett i Kolyma distriktet. I Zavidovo hade Raoul fått arbeta med att fylla propaganda banderoller med målade texter och även med afficher för lägreets biograf. Hans arbete utfördes inomhus från klockan 3 till klockan 5(17). K. fick huvudsakligen knacka sten till makadam. Så gott som alla fångar led av lumbago. Även Raoul fastän inte så svårt som K. K. tror att Raoul fortfarande lever, men att Sovjet inte kommer att släppa honom. Han förklarar att han känner igen honom på fotografier som visades honom, men att Raoul var vithårig och hade mistat det mesta av håret. Den långa raka näsan kände K. särskilt väl igen.

Isoleringsfångarna hade inte rätt att skicka några brev, men de andra fångarna fick skicka 2 brev om året. En barackföreståndare, vilkens dotter led av polio och som från K.s syster i Bulgarien fått en där tillverkad specialmedicin mot polio, hade varit K. behjälplig med brev till dennes advokat i Moskva, ^{SOFIA} ~~han~~ som hos K.G.B. utverkade att K. i november 1967 efter två års straffarbete blev fri mot att han avgav en deklARATION om att han var samarbetsvillig. Han fick sedan återvända till Bulgarien men efter fyra månader kallades han till Moskva dit han fick pass och biljett över Warschava, där han skulle bevista en kongress och själv hålla föredrag där.

Enligt biljetten skulle han passera Belgrad där tåget gjorde uppehåll. I Belgrad lämnade han tåget och efter växling av sina respengar i annan valuta kunde han från Jugoslavien, som inte var lika avstängt från västvärlden som övriga Östblocket, ta sig över till Belgien och därifrån till Västtyskland. När förhandlade han med amerikanska myndigheter om överflyttning till U.S.A. men då dessa inte hade något intresse för hans metod för infrarödstrålbehandling annat än för militärt bruk och han själv inte var angelägen att fara till Amerika, avstod han från att resa dit och for efter fyra månader till Sverige dit han kom den 18 december 1968 (enl. Otto Danielson 1969). Till en början bodde K. på vandringshemmet av Chapman i Stockhom. Man försörjde sig bl. a. som droskchaufför men utan framgång och bedrev senare konsulterande verksamhet bl. a. i samarbete med Unesco eller ~~snarare en avdelning därav~~ kallad Unifo.

Om några dagar skall K. resa på en vecka till Wien för ett sammanträde i Unita För närvarande åtnjuter K. bidrag från sjukförsäkringskassan . Att K. inte tidigare underrättat Raouls familj om sitt sammanträffande med denne hade berott på att han vid sin ankomst till Sverige haft det besvärligt med det svenska språket och varit helt inriktad på att ordna sin tillvaro här i landet . Hans mor och hans syster Vanja som är läkare hade också kommit hit.

Modern hade dött och är begravnen här . Systemen blev i maj 1973 , då hon var på väg till ~~ett~~-SABF (Arbetarnas Bildningsförbund) Sveavägen 41 Stockholm kidnappades hon på Sveavägen . av tjänstemän på vid bulgariska ambassaden och fördd till Bulgarien . själv säger sig ~~Konstantinew~~ ha varit utsatt för övervakning från Bulgariskt håll, varför han önskar diskretion beträffande sina meddelanden . Han bor Kometvägen 11 i Täby ., tel.768 44 58.

Det var först då han i TV den 3 mars 1974 såg ett TV program om Raoul Wallenberg som han kom att tänka på att denne fanns bland hans medfångar i Zavidovo . Han ringde påföljande dag till Marcus Wallenberg men hänvisades av dennaes sekreterare upplyste honom om att Marcus Wallenberg inte hade tillfälle att taga emot honom . Han vände sig då till Aftonbladet och fick där Maj von Dardels adress .

I Sofia har han lämnat kvar omfattande anteckningar om sin vistelse i Zavidovo. K. anser att den sovjetiska uppgiften om Raouls död i en cell i Ljubljanka fängelset är osannolik redan av den anledningen att fängelsemyndigheterna i sovjet alltid voro ängsliga för att fångarna skall dö i sina celler . Så fort de bli sjuka överföras de till en sjukhusavdelning . Endast i fall av självmord kan dödsfall i cellen förekomma . I Ljubljanka fanns ingen sjukavdelning endast ämbetslokaler för KGB och celler för rannsakningsfångar.

Den 21 Mars I dag har Wiesenthal skickat ett brev till Otto Danielsson , vari han talar om att en doktor Manechem Melzer anmält sig hos honom i anledning av en av Wiesenthal utfärdad bulletin om Raoul . Melzer var en österrikisk kommunist , som år 1934 begivit sig till Sovjetunionen och några år senare frivilligt tjänstgjort som läkare där. År 1948 hade han varit läkare vid ett fångläger . Han meddelar nu Wiesenthal att han vid läsning av dennes bulletin plötsligt kom ihåg att han i lägret Chalmer- Ju norr om Vorkuta , dit han kommit tillsammans med andra läkare för att välja ut fångar för ett byggföretag , träffat en fånge som hette Wallenberg . Fångarna hade gått fram i en rad till läkaren och då en av dom kommit fram till honom hade han i dennes förmlär läst namnet Raoul Wallenberg . Han hade trott att fången var tysk och sagt till honom : " Det måste vara fel . Säkert heter ni Paul och inte Raoul ." Fångeh hade då svarat :

1974

--8--

:" Jag heter Raoul och jag är svenskfödd . Det är ett skandinaviskt namn . Ni känner säkert namnet på forskaren Amundsen ? Han har ett liknande skandinaviskt förnamn . " Samtalet hade förts på tyska . Meltzer som därefter undersökt fången uppgav att han varit avmagrad men att hjärtat varit friskt, och att han inte företett någon annan svaghet . Hans längd jämfördes med Wiesenthals (1,79 m) . Melzer erinrade sig med bestämdhet att sammanträffandet ägt rum på sommaren 1948 . Han hade sedermera återvänt med sin familj till Wien där han tidvis praktiserade som läkare . Wiesenthal hade visat honom fotografier av Raoul och Melzer hade känt igen honom på den senaste bilden tillsammans med hans medarbetare . Wiesenthal anser att Melzer gör ett mycket seriöst intryck .

Den 2 april

Sedan docent Schiller i brev till Carl Fredrik Palmstierna uppgivit att Raouls diplomat pass upphört att gälla den 1 januari 1945 har jag i dag skrivit till Per Anger och frågat honom om denna uppgift är riktig .

Den 4 april Sedan Stig Ramel den 20 februari skrivit till Henry Kissinger och redogjort för Raouls fall och Shifrins vittnesmål om hans fångenskap på Wrangels Ö samt frågat om han kunde få några data om detta fängelse har Kissinger i brev till Ramel den 23 mars meddelat att man undersökt om U.S.A. ågde några upplysningar som kunde sprida ljus över Raouls öde men att man inte kunnat finna några .

Den 8 april .Maj ringde i dag till Konstantinov och frågade om han talat med Wiesenthal vid sitt besök i Wien . Han svarade att han bara varit ett par dagar i Wien och då haft så mycket att göra att han inte haft tid att tala med Wiesenthal . Han var inte medlem av UNESCO (Det var bara stater som kunde vara medlemmar) men han hade tidvis arbetat där . . Hans mor hade 1972 fått ett kort från en ungrare , som då kommit hem från Zavidovo och som där bott i samma barack som Raoul . Denne kunde antagligen berätta om Raoul fanns kvar i lägret vid den tiden . Ungraren var säkert noga övervakad och förbjuden att lämna Ungern . När Konstantinov fick svenskt pass , kunde han ha möjlighet att fara till Ungern och träffa ungraren . för att höra honom . För närvarande var K. sjukskriven . Hans fru är psykiatrisk läkare och går nu på en kurs i Uppsala . Även hans syster är läkare .

Maj har i dag telefonerat med Gösta Danielsson , som sade sig ~~ha möjlighet~~ kunna besöka Konstantinov . Hon talade också med Philipp , som förklarade sig villig att sammanträffa med Konstantinov dock först när Otto Danielsson kom och kunde närvara vid sammanträffandet . Philipp förklarade i samband därmed

1974

11
-- 10 --

att om Otto Danielsson godkänt avfattningen av vårt referat av Konstantinovs vittnesmål vore detta av samma värde som om det avgivits inför notarius publicus .

Den 5 april : På uppdrag av Maj har Sven Hagströmer , som efterträtt mig som god man för Raoul , skickat Wiesenthal 1 000:- kr av Raouls räntemedel som bidrag till dennes kostnader för forskningar ang. Raoul .

I dag kom brev från Wiesenthal som svar på ett brev från Maj den 26 mars , vari hon bett honom att undersöka om Assem Konstantinov hade någon förbindelse med UNITO i Wien . Wiesenthal säger att det faktiskt finns en Konstantinov där och att Wiesenthal varit i telefonkontakt med honom . Hans förnamn är emellertid inte Assem utan Andrej och han uppger sig vara sovjetryss och har aldrig varit i Sverige . På UNITO känner man inte till någon annan Konstantinov . Saken tycks enligt Wiesenthal vara en mystifikation eller av - siktligt vilseförande .

Maj har i dag ringt till en språkkonsult i Militis i Tullinge , som säger att Assem kan vara ett diminutiv av till Andrej och att det är möjligt att bulgarer som kommit till Sovjet kan vara sovjetmedborgare .

Maj ringde också till professor Ulf von Euler och frågade honom om han kände till hur långt man kommit i fråga om infraröda strålar . Han rådde Maj att vända sig till Guy eller fysikaliska institutionen vid Stockholms universitet . Han trodde att man kommit långt i fråga om dessa värmeinstrålar i Sovjet .

Den 20 maj : Utrikesminister Andersson besvarade i dag en interpellation som riksdagsman Anders Björck gjort ang Raoul med förfrågan " Vilka åtgärder föranleder de förnyade vittnesmålen om Raoul Wallenbergs öde ? "

Andersson svarade att dessa vittnesmål gjorts ^{fullt} föremål för omsorgsfulla utredningar . Ingenting hade hittills framkommit som kunde anses innebära något bestyrkande av dessa uppgifter . Regeringen hade efter 1965 inte gjort några nya framställningar till Sovjet då inga nya omständigheter framkommit som bedömts motivera en sådan åtgärd . Samtidigt måste konstateras att vi ~~alltjämt saknar en slutgiltig bekräftelse~~ på vad som hänt Raoul Wallenberg.

Björck framhöll att det sist sagda innebar att man inta godtog Gromykos uttalande att Raoul dött 1947 . Han redogjorde därefter för några av vittnesmålen (Shifrin , Karap och Konstantinov, dock utan att nämna de senares namn) och framhöll att det icke var uteslutet att Raoul fortfarande var vid liv . Han skulle nu vara 62 år . Han ansåg att UDs arkiv beträffande Raoul Wallenberg skulle göras offentligt för forskningen .

1974 Dagboksanteckninga

fortsättning 20 maj , Andersson framhöll att utredningarna angående de nya vittnesmålen ännu inte var slutförda och att det därefter kunde avgöras vilka åtgärder som kunde vidtagas .

I fråga om UD arkivets offentlighet ansåg Andersson att hinder förelåg att offentliggöra det .

Senare på dagen telefonerade Björck och omtalade att Andersson efter interpellationsdebatten haft ett samtal med honom och därvid sagt att han inte hade stor tilltro till Konstantinovs vittnesmål men däremot till Meltzers och Karaps och att han ämnade få¹ den senares berättelse bekräftad om möjligt genom att närma sig Fehér .

Han hade också sagt att han tänkte sig under hand ta upp saken med ryssarna . Han hade också erbjudit Björck att personligen ta del av Ud:s handlingar ang. Raoul .

1974

Den 17 oktober. Sedan den sovjetiska justitieministern Terebilov vid en presskonferens den 23 september på en fråga av Eric Sjöquist sagt: " Vad är det för märkvärdigt med den mannen? Jag har aldrig hört namnet, " har vi skrivit ett brev från Maj till Terebilov med upplysningar ang, Raoul samt med begäran om hans hemsändande. Detta brev har lämnats till en dr Milits för översättning till ryska. Milits har föreslagit att brevet borde offentliggöras i så många tidningar som möjligt, varför vi skickat avskrifter (på svenska) till Expressen, Svenska Dagbladet, Sydsvenska Dagbladet, D. N., Uppsala Nya Tidning, Dalademokraten, T.T. samt på ryska till Wiesenthal och Shifrin och bett Barbro Alving att skicka till Göteborgsposten, Göteborgstidningen, Arbetet och Arbetaren. Tillsammans med Carl-Fredrik Palmstierna har vi kontrollerat översättningens riktighet varefter vi i dag avsänt brevet till Terebilov med posten. Mottagningsbevis har kommit 24/10. Brevet är av följande lydelse:

1974

Den 23 oktober : Sedan Majs brev till Terebilov i går offentliggjorts i tidningarna , har en ingenjör Tor von Gegerfelt i dag ringt till Maj och berättat att en kusin till honom Sixten von Gegerfelt , som vistats i många i Sovjet och under andra världskriget varit chef för den utländska avdelningen av Sovjets radio och sedermera en av redaktörerna för "Isvetia " , återvänt till Sverige för ett par år sedan och bor i Ljungby , Strömgatan 18 , tel 0372 80070 , samt att han antagligen har reda på en ledel om Raoul Tor von Gegerfelt hade för några år sedan ätit lunch med honom på Grand Hotel i Stockholm , då de talat om Raoul varvid han sagt att han kände till allt om honom . Han är övertygad kommunist och familjens svarta får .

Maj har talat med hans syster fru Wallerström , som berättat att han för ett par veckor sedan opererats på Ljungby lasarett för en leversjukdom och sagt att hon skulle meddela när han blev återställd .

Den 24 oktober : I dag kom ett nytt eko av tidningsartiklarna om Majs brev till Terebilov . En f.d. sjöman vid namn Ekholm kom till oss och berättade att när han i oktober 1951 for som eldare på en svensk ångbåt "Dorotea " hade han blivit tilltalad av en passagerare , vars utseende han senare igenkände när han i våras sett en film om Raoul i T.V. , och som omtalat att han skulle fara långt bort . På fråga av Ekholm om han hade pengar till resan hade han svarat att han hade 30 miljoner och det borde räcka . Under natten därpå hade en undervattensbåt kommit och hämtat en person från båten , som varit på väg från Gdynia till Rouen , men passageraren , som talat med Ekholm hade stannat förklädd till eldare och stigit av i Rouen . Han hade omtalat att han hette Raoul Wallenberg leg. sekreterare , att han bott fyra år som abbot i en synagoga i Krakov och att han skulle resa till Australien Ekholm omnämde under samtalet att han en tid varit intagen på sinnessjukhus .

Från Harald Wigforss har Maj nu fått en kopia av ett inlägg, som han för att publiceras i dess program OBS , samt av en artikel som han skall publicera i Uppsala Nya Tidning och i Barometern . (Kalmar)

På en middag som Marcus Wallenberg bjöd oss på i anledning av sin 75 årsdag den 5 oktober satt Maj bredvid bankdirektör Munck af Rosenschöld. Enligt vad hon uppfattade av sitt samtal med honom under middagen, skulle Raouls farmor Annie Wallenberg ha varit betänkt på att i sitt testamente utsluta Raoul från arv efter henne , då han inte längre var i livet , men Munck som var hennes förmyndare , hade avstyrkt detta med påföljd att en sådan testamentsbestämmelse inte blev av .

Maj skrev sedan till Munck och bad om närmare upplysningar härom . Till svar har Munck i brev den 11 oktober/att han inte hade talat om något testamente meddelat

1974

--17--

av Annie Wallenberg utan om att vid boutredningen efter henne hade framlagts förslag om att man skulle göra en ansökan om dödförklaring av Raoul ,men att Munck , som var boutredningsman , vägrat att medverka härtill, varför en sådan ansökan inte gjordes .

den 4 november

Sedan vi skickat avskrifter av Majs brev till Terebilov, från vilken vi fått mottagningsbevis daterat den 22 oktober , till Wiesenthal och Wigforss, har vi i dag fått svar från dem . Båda uttala sitt gillande av brevets formulering. Wiesenthal säger att han skall fråga om det publiceras i "Die Welt" och att han skall försöka få det publicerat i Wien . Han säger också att det på våren 1975 skall hållas ett symposium av historiker ang. Raouls verksamhet i Ungern . Fru Wigforss ifrågasätter att skicka brevet till dall' Ongaro och erbjuder sig att i så fall översätta det till franska .

Maj har i dag talat med doktor Milits , som rekommenderar att kännedomen om brevet sprids genom Comité International pour la défense du Droit de l'homme , 238 rue du Faubourg St. Honoré , 75006 Paris . Milits har också meddelat att man kan få kontakt med Solsjenitsin genom dr. jur. Fritz Heeb , Tödisstrasse 48. Zürich . Milits har också kontakt med Sacharov och med en journalist i "die Welt " vid namn Gleb Rahr. Han rekommenderar vidare att man vänder sig till Cecilia Gerstenmeyer , 35 år , i "die Gesellschaft für die Menschenrechte".

Den 8 november

I dag har vi skickat avskrifter av Majs brev till Terebilov till Hegge i Aftenposten till publicering och till Solsjenitsin med begäran om råd ang ytterligare åtgärder för vinnande av klarhet om Raouls öde .

Den 18 november :

I dag ha avskrifter av Majs brev till Terebilov gått till dall' Ongaro, Morse, Comité international pour la défense l'homme samt till riksdagsman Per Ahlmark . Den sist nämnde har också fått min bok .

Den 20 november

I dag har avskrifter av brevet till Terebilov gått till Cecilia Gerstenmeyer Die Gesellschaft für die Menschenrechte och herr Hammarberg i Amnesti

Den 29 november

I dag har Maj skrivit till Golda Meir i Jerusalem och bett henne testa Moshinsky's trovärdighet . Samtidigt har hon fått en avskrift av brevet till Terebilov .

Den 9 december

Solsjenitsyn kom hit i går för att hämta sitt nobelpris i Stockholm .

1974

-- 16 --

Maj har talat med Stig Ramel om att få träffa Aolsjenitsin , men han är mycket upptagen .

Konstantinov har ringt i dag och sagt att han fått ett brev på ryska från en ungrare , som meddelat att han år 1972 kommit hem från ett fångläger i U.S.S.R. och att han där år 1970 träffat Raoul . Konstantinov ämnade om några månader , när han blev svensk medborgare och fick svenskt pass , fara till Ungern och uppsöka sagesmannen för att få kompletterande uppgifter av honom . På Majs begäran att få en avskrift av brevet , sa Konstantinov att det kunde föranleda svårigheter nu (för ungraren ?) , men att hon kunde få det senare . . Han talade också om att han skulle taga in det i en bok , som han ämnade skriva.

Konstantinov nämnde också att han tillhörde en sammanslutning av f.d. lägerfångar , som stod i kontakt med varann .

Hans fru var med och hon verkade mycket sympatisk , naturlig , förfinad och smakfullt enkel i sin klädsel . Hon arbetade på universitetet i Uppsala för att bli psykiater . och hade eller skulle söka att komma till Danderyd s sjukhus som läkare . Hon hade 1973 rymt från Östtyskland till Malmö. Hennes far hade stupat i kriget . Hon talar med svårighet svenska . De hava ett radhus i Täby . jag tog upp frågan om de kunde påskynda kontakten med "ungraren" och om Konstantinov kunde bli svensk medborgare förr . Det tillät han mig göra förfrågan om .

Zadivovo, som var byns namn där Konstantinov skulle träffat Raoul . är en helt liten by , som ej står på kartan , men som ligger i närheten av Irkutsk. Vi gävo honom Wiesenthals adress i Wien dit han skulle fara snart . Han bjöd oss komma på lunch i sitt hem . Lägreets nummer var 124.

Den 11 december

Till Nobeldagen den 10 december hade Alexander Solsjenitsin infunnit sig för att mottaga 1970 års litteratur pris , som sovjetmyndigheterna tidigare hindrat honom att göra . Maj hade tidigare till Nobelkommitténs ordförande Sten Ramel framfört en önskan om ett sammanträffande med honom . Då hon låg svårt sjuk i lunginflammation skickade hon ett brev till Stig Ramel med meddelande om vad hon ville tala om med honom jämte en avskrift av sitt brev till Terebilov . I dag telefonerade hon till Solsjenitsins översättare redaktör Björkegren , som meddelade att hon kl. 3 skulle få besked om Solsjenitsin kunde besöka henne . Emellertid ringde Björkegren kl. $\frac{1}{2}$ 1 att de skulle komma redan efter en halvtimme , vilket de också gjorde .

1974

Den 11 december. Till Nobeldagen den 10 december hade Alexander

Solsjenitsyn infunnit sig för att mottaga 1970 års litteraturpris, som sovjetmyndigheterna tidigare hindrat honom att göra. Maj hade tidigare till Nobelkommitténs ordförande Stig Ramel framfört en önskan om ett sammanträffande med honom. Då hon låg svårt sjuk i lunginflammation skickade hon ett brev till Stig Ramel med meddelande om vad hon ville tala om med honom, jämte en avskrift av sitt brev till Terebilov. I dag telefonerade hon till Solsjenitsyns översättare, redaktör Björkegren, som meddelade att hon kl 3 skulle få besked om Solsjenitsyn kunde besöka henne. Emellertid ringde Björkegren kl 1/2 1 att de skulle komma redan efter en halv timme, vilket de också gjorde. Solsjenitsyn, en imponerande, nästan biblisk gestalt inträdde och slog sig ner i soffan där Maj låg. Med honom följde Björkegren och en tolk vid namn Blomquist, varjämte vår rysktalande granne Kyra Billman infann sig. Solsjenitsyn, som tydligen tagit del av brevet till Terebilov förklarade att de där intagna uppfigerna om Raouls vistelse i olika läger efter 1947 helt säkert var riftiga. Lägerfångar, som kom från de sovjetiska lägren, hade inte någon anledning att lämna osanna uppgifter om sina upplevelser där. Han kände inte till alla de olika platser, som omnämndes i brevet, men Sovjet hade många ställen där de kunde gömma sina fångar. Numera dödade inte sovjetmyndigheterna sina fångar utan lät dem elva. Det är mycket möjligt att Raoul fortfarande lever. Den fånge med namnet Andersson, som han omnämnt i ett par böcker, hade kanske lämnat oriktiga uppgifter om sig själv. Han frågade vem som lämnat uppgiften att Raoul dött 1947 och när jag svarade att det varit Gromyko som lämnat den i sitt memorandum 1957, sade han att denna uppgift var falsk. Han studerade tillsammans med Kyra Billman ett brev från Moskinsky på jiddish, varefter Kyra refererade ett tidigare brev, som Moskinsky skrivit på ryska och som hon översatt. Han ansåg att man måste vända sig till världopinionen och föreslog att vi skulle skriva ett öppet brev till internationella judiska organisationer med begäran om hjälp och offentliggöra brevet i den engelska tidningen Times. Han formulerade också avfattningen av ett sådant brev. Där borde sägas att dessa organisationer arbetat på befrielse av 34 i Sovjet fängslade judar, men att de också borde arbeta med kraft för befrielse av en man, som räddat många tusen judar (man borde nämna hur många) i Budapest men som efteråt i snart 30 år försmäktat i Sovjets fångelser. Björkegren lovade att efter lämna uppgift om dessa organisationers namn och adress samt förslag till brevets avfattning.

Solsjenitsyn slutade med att omfamna Maj och uttala en önskan att hon

1974

skulle få leva tillräckligt länge för att få återse sin son.

Den 16 december. Maj hade härromdagen ett samtal med utrikesministern, som undrade vad man skulle göra då ryssarna med säkerhet skulle bemöta en ny framställning med ett nytt njet. Han nämnde också att man från Amerika fått meddelande om att de inte kunnat upptäcka något fångläger på Wrangels

Bil 2

Den 17 december. I dag ringde Maj till professor Bjärhammar vid Tekniska Högskolan, som meddelade att Konstantinov sedan ett halvt år arbetat som arkivarbetare vid Bjärhammars avdelning. Han hade skött sig bra och utan anmärkning. Bjärhammar hade inte haft mycket personlig kontakt med honom men vid samtal hade han fått den uppfattningen att han någon tid varit på sjukhus antingen som tjänstgörande eller som patient. Bjärhammar lovade att närmare lära känna honom och att framdeles tala om vad han fick för intryck.

Den 18 december. I dag hade vi beösk av Konstantinov, som Maj hade bjudit på lunch. Han hade med sig sin fru som kommit hit under år 1973. Hon verkade mycket sympatisk och gjorde ett förtroendeväckande intryck. Hon hade börjat studera medicin på en kurs i Uppsala, men hade ännu inte lärt sig mycket svenska. Hennes bulgariska översattes emellertid av mannen. Hon berättade bl a att hon vid en bussresa på Sveavägen i Stockholm blivit överfallen av två bulgarer, som försökt kidnappa henne, men att de hindrats av två finnländare.

Den 19 december. En person vid namn Paul Nordström, Bygdevägen 6 i Södertälje har i brev till Maj meddelat att han varit fånge i Sovjet 1940-1946 och att han hösten 1945 sammanträffat med Raoul i fånglägret Krania Korsk 2 mil från Moskva.

Bil X

1974

Den 20 december. I dag besöktes vi av en fil mag Irina Elkonin-Johansson, som är medlem av svenska författarföreningen och rysk översättare. Hon berättade att hon är född i Ryssland och gift med en kommunistisk svensk metallarbetare Johansson. Hon hade varit med vid Solsjenitsyns pressmottagning och ansåg att den var illa anordnad. Man hade som tolk engagerat en otillräckligt utbildad student, varför Solsjenitsyn på egen bekostnad tillkallat sin egen tolk från Schweiz som ensam fått tolka honom under den fyra timmar långa konferensen, varför hon mot slutet varit alldeles förbi av trötthet. Konferensen hade kunnat fortgå ännu längre, men måste avbrytas då lokalen efteråt varit uthyrd för annat ändamål. Missödet med ridån berodde säkert inte på en slump utan på sabotage. I Stockholm bor en rysk judisk f d advokat Pavel Vasselov, Industrigatan 7 a, som lyckats rädda åtskilliga människor från Sovjetunionen och som Maj därför borde kontakta.

Den 23 december. Maj har i dag talat i telefon med Vasselov. Han bekräftade att han lyckats få ut människor ur Sovjetunionen, varvid han använt olika metoder. I Raouls fall ansåg han att det gått för lång tid men han skulle tänka på saken och telefonera till Maj om han kom på någonting.

Den 25 december. Maj har i dag fått från Otto Danielsson avskrift av ett brev som han d 15 dec skickat till Wiesenthal och vari han ber denne att intressera olika pressorgan och judiska organisationer.

Harald Wigforss har skrivit ett kort med vilket han översänt avskrift av en av honom författad artikel i Barometern och Uppsala Nya Tidning.

Vi har nu fått meddelande att Sixten von Gegerfelt dött i Ljungby. Maj har haft förbindelse i telefon med en dotter till honom som bor i Tomelilla, och bett denna att om det bland faderns papper finns nånting som angår Raoul, underrätta henne.

Den 30 december. I dag hade vi besök av rikspolischefen Carl Persson, som omtalade att polischefen i Tel-Aviv var beredd att förhöra alla judar, som kommit till Israel från Sovjetunionen, om de hört något om Raoul. Han hade emellertid begärt uppgifter om de fångvårdsanstalter där Raoul uppgivits ha varit placerad. Vi lämnade Persson en översättning till engelska av Majs brev till Terebilov, vari alla de fångelser, där Raoul enligt inkomna vittnesmottit, är angivna. Persson skulle skicka en avskrift till Tel Aviv. Han sade sig också vilja tala med fru Söder, innan vi satte oss i förbindelse med henne. Dessutom åtog han sig att låta göra avskrifter av min promemoria och att framtida gånger låta sin personal göra de utskrifter som vi kunde behöva.